

Waarom jongens geen meisjes zijn en meisjes geen jongens

(1) Zijn jongens en meisjes verschillend van elkaar? Ouders die zowel een zoon als een dochter hebben, hoeven geen moment na te denken over het antwoord op deze vraag. Natuurlijk verschillen jongens en meisjes van elkaar! En, voegen ze er onmiddellijk aan toe, daar heb je echt geen wetenschappelijk onderzoek voor nodig.

(2) Onlangs lieten Amerikaanse neurowetenschappers in het wetenschappelijke tijdschrift PNAS zien dat de hersenen van mannen en vrouwen anders in elkaar zitten en ook anders functioneren. Het is dan ook tamelijk verontrustend dat journalisten in kranten en opiniebladen regelmatig ontkennen dat seksverschillen bestaan. En als men wel seksverschillen denkt te zien, komen ze volgens diezelfde journalisten voort uit algemene verwachtingen die mensen hebben over jongens en meisjes. Dit wordt ook wel de 'seks-stereotypering' genoemd.

(3) In de Volkskrant stond onlangs het verhaal van journaliste Asha ten Broeke over jongens-meisjesverschillen. De kern van haar verhaal was dat jongens drukker en lastiger zijn, omdat leerkrachten en ouders hun verwachtingen bevestigd willen zien. Omdat veel mensen het idee hebben dat jongens drukker zijn, worden ze ook als drukker gezien. Toch is er weinig wetenschappelijke steun voor het seks-stereotyperingseffect.

(4) Jongens presteren gemiddeld niet beter in de moeilijkere technische vakken omdat de leerkracht dit graag zo wil. Ook gedragen meisjes zich gemiddeld niet empathischer omdat hun ouders of de maatschappij dit van hen verwachten. Natuurlijk zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen reëel. Het zou verkeerd zijn om deze verschillen te ontkennen.

Misschien heerst dit idee in bepaalde sociale kringen gezien de politieke correctheid ervan. Een rechtvaardige behandeling van jongens en meisjes op school en mannen en vrouwen op de werkvloer begint echter bij de acceptatie van de wetenschappelijke kennis over seksverschillen én de oorzaken van deze verschillen. Laten we gelijkheid en rechtvaardigheid niet met elkaar verwarren!

(5) De verschillen tussen mannen en vrouwen kunnen volgens mij aan de hand van vier kenmerken worden samengevat. Ik laat me hierbij inspireren door het werk van mijn Britse collega-onderzoeker Helena Cronin van de London School of Economics. Mannen en vrouwen verschillen in ten minste vier T's: Talents, Tastes, Temperaments en Tails.

(6) Laten we met de eerste T, Talents (talenten), beginnen. Mannen scoren gemiddeld beter op taken waarin ruimtelijk inzicht wordt getest, bijvoorbeeld hoe een auto moet worden ingeparkeerd. Vrouwen scoren gemiddeld beter op verbale taken: verzin zoveel mogelijk

80 woorden die beginnen met de
letter G. Deze verschillen zijn overal
op de wereld aanwezig, maar de
mate waarin ze tot uitdrukking
komen, varieert wel per land. Dit
85 heeft waarschijnlijk te maken met de
inrichting van het onderwijs. Ook
gaat het hier om gemiddelde ver-
schillen, er zijn namelijk heel veel
vrouwen die wel hoog scoren op
90 ruimtelijk inzicht.

(7) Dan de tweede T: Tastes
(voorkeuren). Vrouwen zijn in het
algemeen meer gericht op mensen
en mannen zijn meer gericht op
95 voorwerpen en abstracte zaken. Met
de stelling 'Ik ben gelukkig als ik erin
slaag om dingen te doen die andere
mensen gelukkig maken' zijn veel
meer vrouwen dan mannen het eens.

100 **(8)** Dan zijn er verschillen in Tempe-
raments (karakters). Mannen zijn
gemiddeld competitiever ingesteld en
meer geneigd om risico's te nemen
dan vrouwen. Ze bedenken de gekste
105 dingen om elkaar te beconcurreren.
Als ze dan toch verliezen, verzinnen
ze iets anders waarin ze elkaar de
baas kunnen zijn. De lijst is lang: van
het wereldkampioenschap 'snor
110 groeien' tot de nieuwste sport
'extreem strijken', waarbij mannen op
gevaarlijke plekken – een hoge klif,
een zeilboot op open zee – onderling
uitmaken wie het mooist een
115 overhemd kan strijken.

(9) Ten slotte zijn er verschillen in de
Tails (uiteinden van de scores). Deze
verschillen zijn zeer belangrijk. De
scores van mannen en vrouwen op
120 de drie voorgaande T's overlappen
sterk, maar wat met name opvalt zijn
verschillen in de spreiding in scores.
Die spreiding is onder mannen groter

dan onder vrouwen. Neem
125 intelligentie. Hoewel mannen en
vrouwen gemiddeld niet verschillen in
intelligentie, tref je onder mannen
relatief veel heel intelligente mensen
aan, bijvoorbeeld Nobelprijswinnaars,
130 maar ook relatief veel heel domme
mensen.

(10) De man-vrouwverschillen in de
vier T's zijn diepgeworteld in onze
geschiedenis. Hier zijn verschillende
135 redenen voor te geven. Zo stamt de
moderne mens af van jager-verzame-
laarculturen waar de rollen tussen de
seksen duidelijk verdeeld zijn en die
verdeling is waarschijnlijk al heel
140 oud. In de jager-verzamelaarculturen
zijn mannen de jagers en vrouwen de
verzamelaars. Dit biedt een mogelijke
verklaring voor de verschillen in
ruimtelijke en verbale kwaliteiten. De
145 prooi van de jager verplaatst zich en
de jager moet zijn weg terug zien te
vinden naar het kamp. Het eten van
de verzamelaar is op dezelfde plek
dicht bij het kamp te vinden. Men
150 moet het goed met elkaar kunnen
vinden in het kamp, terwijl de jagers
op pad zijn.

(11) Uiteraard kunnen we als samen-
leving besluiten om iets te doen aan
155 de aangeboren verschillen tussen
mannen en vrouwen. Dat ondersteun
ik van harte. Laten we bijvoorbeeld
eens kijken hoe we jongens minder
druk en competitief, en meer
160 empathisch kunnen maken en hoe
we ons technisch onderwijs zo kun-
nen inrichten dat meisjes het (nog)
beter doen en leuker vinden. Maar
het is onverantwoord - zowel vanuit
165 wetenschappelijk als maatschappelijk
oogpunt - om de verschillen die er
bestaan, onder tafel te vegen.

*Naar een artikel van Mark van Vugt,
de Volkskrant, 7 januari 2014*

Tekst 4

- 1p 18 Een schrijver kan verschillende doelen hebben met het schrijven van een tekst.
Welke twee schrijfdoelen zie je met name terug in deze tekst?
A amuseren en informeren
B amuseren en overtuigen
C informeren en overtuigen
D informeren en tot handelen aanzetten
- 1p 19 Hoe wordt de tekst ingeleid in alinea 1?
De tekst wordt ingeleid door
A de aanleiding te noemen voor het schrijven van het artikel.
B een voorbeeld te geven bij het onderwerp.
C een voor de tekst belangrijke vraag te stellen.
D het standpunt van de schrijver weer te geven.
- 1p 20 De alinea's 2, 3 en 4 horen bij elkaar.
Welke vraag geeft het beste de inhoud van de alinea's 2, 3 en 4 samen weer?
A Bestaan er verschillen tussen jongens en meisjes?
B Verschillen hersenen van jongens en meisjes?
C Waarom verschillen de verwachtingen van ouders en leerkrachten?
D Wat zijn de oorzaken voor verschillen tussen jongens en meisjes?
- 1p 21 De schrijver is het niet eens met journalisten die aangeven dat er geen verschillen bestaan tussen jongens en meisjes.
→ Citeer een woord of woordgroep uit alinea 2 waaruit blijkt dat de schrijver het niet eens is met deze journalisten.
- 1p 22 “Dit wordt ook wel de ‘seks-stereotypering’ genoemd.” (regels 25-27)
→ Leg uit wat er in de tekst met ‘seks-stereotypering’ bedoeld wordt.
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.
- 1p 23 “Mannen en vrouwen verschillen in ten minste vier T's: Talents, Tastes, Temperaments en Tails.” (regels 68-71)
→ Welke van deze vier T's is geen eigenschap van de man of vrouw zelf?

- 2p **24** “Mannen en vrouwen verschillen in ten minste vier T’s: Talents, Tastes, Temperaments en Tails.” (regels 68-71)
→ Leg voor iedere T uit wat het verschil tussen mannen en vrouwen is.
- Talents
  - Tastes
  - Temperaments
  - Tails
- 1p **25** Welke tekststructuur herken je in alinea 6 tot en met 9?
- A middel – doel
  - B opsomming
  - C overeenkomst – verschil
  - D voorwaarde
- 1p **26** “Mannen zijn gemiddeld competitiever ingesteld (...)” (regels 101-102)
→ Citeer twee woorden of woordgroepen die de schrijver in alinea 8 gebruikt voor ‘competitiever’.
- 1p **27** “De prooi (...) pad zijn.” (regels 144-152)
Dit tekstgedeelte geeft een verklaring voor het verschil tussen mannen en vrouwen in
- A Tails.
  - B Talents.
  - C Tastes.
  - D Temperaments.
- 1p **28** Een schrijver kan een tekst op verschillende manieren afsluiten:
- 1 door een aanbeveling te doen
  - 2 door een conclusie te trekken
  - 3 door een samenvatting te geven
  - 4 door een toekomstverwachting te geven
- Welke twee manieren vind je terug in alinea 11 van deze tekst?
- 1p **29** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van deze tekst?
- A De aangeboren verschillen tussen jongens en meisjes moeten niet ontkend worden.
  - B De onderzochte verschillen tussen jongens en meisjes zijn gemiddelden.
  - C Jongens en meisjes zijn zowel op ruimtelijk als verbaal gebied verschillend.
  - D Wetenschappers zijn het oneens over de verschillen tussen jongens en meisjes.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.